

۲۱۱ ۵۵۲۴

به نام خداوند جان و خرد

نزدیک کوچه و بازار شمسیرزاد

عبدالله قاسمی شهید رزادی

انتشارات حبله رود

۱۳۹۹

سرشناسه : قاسمی شه‌میرزادی، عبدالله، ۱۳۳۴-
 عنوان و نام پدیدآور : فرهنگ کوچه و بازار شه‌میرزاد / عبدالله قاسمی شه‌میرزادی
 مشخصات نشر : سمنان: انتشارات حبله‌رود، ۱۳۹۹.
 مشخصات ظاهری : ۱۹۰ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۸۷-۴۲-۷ : ۴۰۰۰۰۰ ریال.
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 موضوع : فرهنگ عامه- ایران- شه‌میرزاد
 موضوع : Folklore- Iran- Shahmirzad :
 رضم : ادبیات و فرهنگ عامه- ایران- شه‌میرزاد
 موضوع : Literature and folklore- Iran- Shahmirzad :
 رده‌بندی ۲ خره : GR۲۹۱.
 رده‌بندی دیوید : ۳۹۸/۲۰۹۵۵۸۲۱
 شماره کتاب‌شناسی ملی : ۶۱۶۱۰۶۵

شناسنامه

فرهنگ کوچه و بازار شه‌میرزاد
 عبدالله قاسمی شه‌میرزادی

ناشر: حبله‌رود

چاپ نخست، ۱۳۹۹

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۸۷-۴۲-۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

تایپ و صفحه‌آرایی: محمدتقی رهبری فرد

طرح روی جلد: سمیرا جمشیدی

چاپ و صحافی: زلال کوثر قم

قیمت: چهل هزار تومان

شماره تماس مؤلف: ۰۹۱۲۵۳۱۸۰۹۳

کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است.

انتشارات حبله‌رود

سمنان

میدان معلم، ساختمان فدریس

طبقه اول، واحد ۷

www.hablerood.ir

تلفن: ۰۲۳-۳۳۳۴۱۵۶۲

فہرست

۱.....	معرفی مؤلف
۳.....	پیشگفتار
۷.....	توصیف شہمیرزاد
۹.....	ضرب المثل ها
۱۳۹.....	طعنہ و کنایات
۱۵۵.....	نقرین
۱۶۵.....	دعا
۱۶۷.....	باورها
۱۷۵.....	اشعار
۱۸۶.....	تابع و مآخذ

پیشگفتار

فرهنگ، مجموعه آثار مادی و معنوی است که از گذشتگان، برای آیندگان، بر جای مانده است. هر چه زبان قومی، پرواژه باشد و با آن ترکیبات و اصطلاحات نو، ساخته شده باشد و سطح ارتباطات اجتماع مردم، بیشتر باشد و زندگی و شغل مردم، متنوع‌تر باشد، زبان و فرهنگ آنان نیز غنی‌تر است.

از آنجا که قدمت شهر بیرزاد، به جهت جغرافیایی و به خصوص آب و هوا، ویژگی متمایزی در استان کویری سمنان دارد، مردم بومی‌اشکانیان به پایتختی صد دروازه دامغان مورد توجه حاکمیت بوده است، اهمیت آن از نواحی قابل توجه می‌باشد.

به همین جهت، مراودات مردم شه‌میرزاد، در گذشته دور که تحت حاکمیت طبری‌ها بود و وسعت ارتباطات با مردم طبرستان و نزدیکی با مناطق قریس به تأثیرپذیری از اقوام مختلف انجامید، علاوه بر این، مهاجرت وسیع اقوام از مناطق دیرینه شه‌میرزاد، به اجبار یا اختیار، موجب تنوع فرهنگی و تقویت ادبیات عامیانه گردید.

کتاب حاضر که با عنوان «فرهنگ کوچه و بازار شه‌میرزاد» در اختیار علاقه‌مندان قرار می‌گیرد، بیانگر غنای زبان و فرهنگ مردم شه‌میرزاد می‌باشد که به جهت تنوع شغلی و نوع مراودات و مهاجرت‌پذیری و مهاجرت‌فرستی، انواع مثل‌ها و مثل‌ها و کنایات و باورها و اشعار را در خود جای داده است.

نگارنده که سوابق پژوهشی سی ساله را در گویش، فرهنگ و نسب‌شناسی، در کارنامه خود دارد، پس از تألیفات در زمینه‌های مختلف، بر آن شد تا متناسب با ضرورت جامعه در حفظ آثار فرهنگی، آنچه را که قابلیت ارائه به علاقه‌مندان و مشتاقان فرهنگ و ادب دارد، به

جامعه فرهنگ دوست شهیرزاد تقدیم نماید، تا اینکه قسمتی از دین خود را ادا نموده و آیندگان را از ثمره آن بهره‌مند گرداند.

از آنجا که هیچ اثر فرهنگی نمی‌تواند ادعای کامل بودن داشته باشد، مجموعه حاضر نیز از این قاعده مستثنی نمی‌باشد؛ هر چند سعی شده است تا برخی امثال و متل‌ها و کنایات کاربردی که ممکن است در جوامع دیگر هم مورد استفاده قرار گیرد، در این اثر آورده شود، تا نسل حاضر و آتی، اری در خور توجه در زمینه فرهنگ عامیانه در اختیار داشته باشد و پژوهشگران آینده در تکمیل آن، سعی وافیه بنمایند.

این اثر حاصل بی‌سالی پژوهش در زبان و فرهنگ مردم شهیرزاد است که در هر موقعیتی، از کهنسالان محلی پرسش به عمل آمده و آثار چاپ شده در این زمینه نیز مورد مطالعه قرار گرفته است؛ با این تفاهت که شیوه تنظیم و تدوین و گستردگی آن به گونه‌ای دیگر است و در مقایسه با دیگر آثار پژوهش چاپ شده، کمتر دچار محدودیت منطقه‌ای شده است و همه امثال رایج و کاربردی در آن مورد توجه واقع شده است؛ زیرا، نگارنده بر این اعتقاد است که تأثیرپذیری‌های زبانی و فرهنگی اقوام مختلف، به خصوص در منطقه مهاجرپذیر و مهاجرفرست مقطعی شهیرزاد، نمی‌تواند استقلال بخش فرهنگی را موجب گردد. بنابراین استدلال اگر به ضرب‌المثل‌های چاپ شده گذشته، متنوع در کشور، توجه شود، ملاحظه می‌گردد که امثال مشترک به فراوانی در آنها یافت می‌شود. این ویژگی در مورد گویش‌های منطقه قومس و طبرستان نیز صادق است که واژه‌های مشترک با اندک تفاوت لهجه، در آن وجود دارد که بیانگر ریشه داشتن گویش‌ها در زبان‌های باستانی است.

با این توصیف نمی‌توان به طور کلی استقلال امثال و سایر انواع ادبیات عامیانه هر قومی را نادیده گرفت.

در اینجا لازم می‌دانم از همه پژوهشگران شهیرزادی که تا کنون در این مورد تلاش کرده و آثاری از خود بر جای نهاده‌اند و به سهم خود در اشاعه فرهنگ بومی، بذل مساعی نموده‌اند، قدردانی نمایم.